

CONDAMNARE CU EXECUTARE

Atunci când realitatea își iese din țâțână, până la a se transforma în chiar inversul ei, când adevăruri știute și răs-știute devin peste noapte doar umbrele palide ale unor vremuri apuse înainte de vreme, când nimic din jurul tău nu mai seamănă cu ceea ce te obișnuiești să crezi că ar fi imaginea imuabilă a normalității, ai două posibilități de a te raporta la această dureroasă anomalie istorică: ori încercând să studiezi pe masa de necropsie, cu bisturiul, penseta și microscopul, cadavrul defunctei realități, ori reconstituind (din cioburi, din șoapte, din disperări, pentru sufletul tău rănit de moarte și-mbătut cu vinul tare al trăirilor de altădată, mai puternice și mai vii decât răutatea clipei prezente) această lume – fie-i țărâna ușoară! – dusă pe lumea cealaltă. Vorbim aici despre lumea satului românesc, a celui loc în care, după expresia lui Blaga, „s-a născut veșnicia”, cel puțin veșnicia românească, dar pe care vitregia vremurilor de astăzi l-a dus în multe cazuri și, în general, ca tendință de viitor apropiat, la dispariție.

Cum nu este nici antropolog, nici istoric, nici arheolog, ci numai un mare prozator cu inimă de neasemuit poet, Ștefan Mitroi – pentru care satul nu înseamnă doar locul nașterii sale, dar și principalul izvor de inspirație și de viață adevărată – a optat pentru cea de a doua formulă. El ne-a dat astfel, cu noua sa carte, *Bâlciul de argint**, un tulburător roman de dragoste pentru lumea aceasta a satului românesc, condamnat în anii de după revoluție la moarte și executat nu atât de mersul firesc al vremurilor, cât mai ales de ticăloșia și lașitatea unor mai-mari ai țării.

Iată, de altfel, imaginea tragică a acestei realități, așa cum scriitorul ne-o pune în fața ochilor, cu toată forța și expresivitatea cuvântului său: „în satul acesta, ca și în cel de dincolo de pădure, unde (Ioana) se născuse, se întâmpla dintotdeauna așa: pe scăunelele de la poartă stăteau doi bătrâni, care erau părinții celor tineri ce trebăluiau prin curte, care erau părinții copiilor ce alergau prin grădină. Nu rămâneau niciodată goale nici scăunelele de la poartă, nici curtea, nici grădina. Aproape că nu-ți dădeai seama când se așeza alt rând de bunici în locul celor ce stătuseră până adineaori pe scaune și alt rând îi înlocuia pe cei deveniți bunici între timp, iar niște copii noi se jucau în grădină, în locul celor vechi, transformați în părinți (...). Până într-o zi, când bunicii s-au trezit singuri pe scaunele de la drum. Nu mai era nimeni în spatele lor. Și nu se mai auzea niciun glas de copil în grădină”.

Prin acest sat decuplat de la evoluția firească a unei așezări rurale și dat pradă distrugerii și, în cele din urmă, extincției ne poartă Ștefan Mitroi, dar nu pentru a-i cânta prohodul, pentru a-l fereca sub lespede de mormânt și pentru a-l omorî în felul acesta încă o dată, ci pentru a-l păstra viu și nemuritor, dincolo de finalul său implacabil, lipsit de sens și de glorie. Astfel, satul acesta de poveste capătă în cartea lui o consistență și o vitalitate pe care nimeni și nimic nu i le va putea lua vreodată.

Baricadat între amintirile sale copleșitoare, între umbrele sale scumpe, între credințele sale nezdruncinate, între metaforele sale mereu surprinzătoare, scriitorul se plasează ca-n spatele unor ziduri inexpugnabile de cetate, în care viața satului mutat în neființă va continua să curgă la nesfârșit. Un sat desigur fabulos, deformat și-n bine și-n rău de lentila prin care-i privit și care se cheamă lacrimă. Un sat al miracolelor în plină zi, izvorâte din nevoia localnicilor, transmisă prin veac celui ales să le păstreze în scris memoria, de a se ridica măcar după moarte din țărâna pe care au făcut-o să rodească prin sudoarea lor, pe care au apărat-o cu sângele lor și pe care au sfințit-o prin jertfa lor.

Dar, nemurind în cuvinte satul său și, în general, satul românesc, Ștefan Mitroi nu cade în păcatul de a zugrăvi o lume idilică, de continuă sărbătoare, cu Feți Frumoși și Ilene Cosânzene, deși nu vor lipsi nici aceștia – uneori, ingenui, serafici, celești, alteori, sublimați până la grotesc și caricatură. Lumea lui, diversă și forfotitoare, amestecă încontinuu, la fel ca-n viață, binele și răul, lumina și întunericul, urâtul și frumosul, fidelitatea și trădarea, dragostea și ura, credința și abjurarea și câte altele, în proporții mereu variabile, ca-ntr-un adevărat bâlci (*de argint*, pentru că, la un moment dat, are loc o petrecere populară de poveste, prilejuită de împlinirea unor ani de căsătorie; și tot *de argint*, credem noi, pentru că romanul său „fotografiază” o realitate prezentă la douăzeci și cinci de ani de la așa-numita revoluție). Dar bâlciul este în cartea lui Mitroi nu neapărat un mod copilăresc sau primitiv de a-ți exprima bucuria vieții, ci mai degrabă meșteșugul de a-ți înăbuși necazurile și dezamăgirile și disperarea.

Și apoi, parcă ne spune Ștefan Mitroi, dacă tot e vorba de-o moarte atât de neobișnuită (a satului), atunci se cuvine ca, înainte de înmormântare, să existe și tradiționalul priveghi. Tot un *bâlci* și el. Un bâlci copios, pe care scriitorul ni-l pune la dispoziție cu tot dichisul. Un bâlci în care o femeie aude cu mult înainte sunetul întâmplărilor încă neîntâmpate, iar alta oprește cu privirea cocorii și mută din locul lor fântânile, o lume în care străbunica „naște” în numele nepoatei, iar oamenii se îmbată cu ouă făcute de găinile care au mâncat melasă furată de la fabrica de zahăr, o lume în care fumătorii înrăiți își fac provizii de fum de țigară, îndesându-l în damigenele goale, iar milițienii de circulație probează cu alcool-testul gradul de ebrietate al cailor din trafic, o lume în care sicriile morților lunecă peste acoperișurile caselor potopite de zăpadă sau zboară în înaltul cerului, purtate de baloane umflate cu gura, o lume în care nu numai fotografiile, dar și ușile, ferestrele, mobilele din casele părăsite, ca și casele înseși, vorbesc între ele cu glasurile foștilor locatari, plecați pentru totdeauna la cele veșnice etc.

Bâlciul acesta, de-o veselie pe cât de nebună, pe-atât de amară, face ca tragedia să fie cât de cât suportabilă. El pare mai degrabă un fel de cimitir vesel. În care se reconstituie, cu plânsul abia reținut, printr-o proză lunatică, scrisă ca-n noaptea de Sânziene, viața acestei vietăți colective lăsate cu bună știință să moară.

Dar, alături de toate aceste năstrușnicii, care dau fundalul savuros-ludic al întregii povești, viața satului muribund continuă pe multiple alte planuri. Unul din ele – cu un tâlc aparte – este cel al conflictului ireconciliabil dintre doi frați de cruce din vremea adolescenței, și ei fii ai satului. Primul este revoluționar, cu trecut de disident anticomunist pedepsit de regimul totalitar cu închisoarea, și apoi de demnitar guvernamental post-revoluționar, trimis în cele din urmă și de comilonii săi ultra-democrați la pușcărie; al doilea este un fost securist, ridicat de revoluție din spuma valurilor și devenit mare și prosper om de afaceri. Ruptura dintre cei doi reprezintă, simbolic vorbind, falia păguboasă și parcă imposibil de vindecată produsă în acești ani în întreaga societate românească.

Un alt important fir narativ al romanului, condus de astă dată de o incitantă intrigă polițistă, este cel al unui asasinat laș și misterios, într-un fel simbolic și el pentru lumea aceasta aflată în descompunere nu numai fizică, dar și morală, faptă pentru care un nevinovat plătește cu ani grei de detenție.

Sunt în această carte numeroase scene antologice. Una din ele este și aceea când

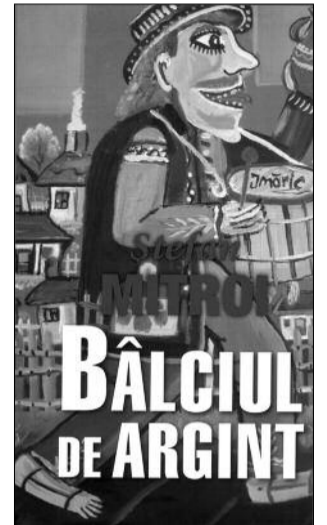
ninsoarea venea „cu mers de om pe marginea șoselei”. De fapt, o ninsoare de pomi înfloriți, tăiați din rădăcină de niște oameni îmbătați-criță cu ideea de libertate nemăsurată, care-i făcuse să-și piardă complet busola, precum țestoasele din atolul Bikini după celebrul test nuclear. Din care cauză, oamenii aceștia „cărau în spate livada de pruni de pe dealul Duduitei. Se spărsese colectiva și ei se repeziseră să-și împartă averea. A luat fiecare ce-a apucat: care un scaun din sala de ședințe, care câteva țigle de pe grajdurile din care vacile dispăruseră chiar în primele zile după revoluție. Înșfăcau la repezeală colaci de sârmă ghimpată, cărămizi, hamuri de cai, doage de butoaie, cuie, rindele, sfoară, gloduri de smoală, tocuri de uși și uși ce se deschideau spre nicăieri. O femeie înhățase mașina de scris de pe masa președintelui”. O femeie analfabetă, desigur. Era acesta, se înțelege, semnalul dat de undeva, de cine știe unde, pentru lichidarea satului românesc. Care sat, în momentul acela de anarhie înadins provocată, fusese împins să se sinucidă prin tulburarea minților fiilor săi. Iar aceștia o făcuseră cu frenezie: „N-au scăpat nici peștii din gărlă. Au aruncat și ziua, și noaptea năvodul, până când n-a mai rămas decât lintița de deasupra apei și lipitorile de pe fund”. Dar asta, după ce scosese „bucată cu bucată, toate dalele de ciment care pavau canalul de irigații de pe câmp”. Tăindu-și astfel, una după alta, toate crăcile de sub picioare.

O altă scenă cu totul memorabilă este aceea a tătăierii mormintelor din cimitirul satului, prilej cu care bătrânele văduve, mergând să stea de vorbă cu răposatii lor soți, dar și cu alți membri ai marii lor familii trecuți de cealaltă parte a lumii, reconstituie de fapt tot freamătul satului etern. „Ai putea crede că bocesc, dar de fapt ele cântă. S-ar putea înțelege că e foarte trist ceea ce spun, în realitate însă cuvintele lor cântate clocotesc de veselie”. Impresionantă este descrierea acestui cortegiu grotesc-funebru: „Sunt vreo treizeci de toate. Până la școală li se mai alătură șase. Cu celelalte ce vin din Schitu Poenari, se umple cimitirul de momâi. În spatele școlii e izlazul pentru vite, iar dincolo de izlaz e cimitirul. Dincolo de cimitir ar trebui să nu mai fie nimic, dar e gărlă. Dincolo de gărlă, pădurea. Dincolo de pădure, Puținții. Dincolo de Puținții, altă gărlă și altă pădure, dincolo de care... Ele au fost rareori până acolo. Sau n-au fost deloc. Ce să caute? Singura lume ce-l poate interesa pe un om e acolo unde îi sunt amintirile și mormintele”.

Pentru consătenii săi, pentru acești orgolioși voievozi ai țărânei, ne spune Ștefan Mitroi, orice înmormântare era „ziua fudulelii de pe urmă”. Un asemenea eveniment face el și din această zi, a trecerii la cele veșnice a satului întreg, ucis sau sinucis în urma unui cumplit accident istoric. O „fuduleală” cu hărmălaie de bâlci, care înlocuiește și slujba din biserica dezafectată, din care au fugit nu numai sfinții de pe pereți, dar și Bunul Dumnezeu, după ce, mai înainte de asta, fusese furat pentru a fi dus la fier vechi clopotul de bronz din clopotniță, „inima cea mare a satului” care, „atunci când unui om îi stătea inima, începea să bată el în locul ei”. Și așa, fără clopot, fără sfinți și fără Dumnezeu, „din toate mormintele la un loc, răsărise moartea acelei lumi”.

Această lume a satului românesc, plină de amintiri și de morminte, este lumea celui mai recent roman al lui Ștefan Mitroi. O lume pe care, săpând-o cu știința, cu farmecul și cu dăruirea sa în marmura cuvintelor, el o face nemuritoare.

*Ștefan Mitroi, *Bâlciul de argint*, roman, Editura RAO 2015

Prin acest sat decuplat de la evoluția firească a unei așezări rurale și dat pradă distrugerii și, în cele din urmă, extincției ne poartă Ștefan Mitroi, dar nu pentru a-i cânta prohodul, pentru a-l fereca sub lespede de mormânt și pentru a-l omorî în felul acesta încă o dată, ci pentru a-l păstra viu și nemuritor, dincolo de finalul său implacabil, lipsit de sens și de glorie.

Cartea este o dăruire de acorduri din diverse paliere ale liricii, se întretaie imagini de un modernism excesiv, amintind parcă de poemele baudelairiene, din Sâmbăta Moșilor de vară.

M.M.V

Rugăciunea pietrei

Înapoia pământului
se face cuvântul piatră
să strige de mamă
să aibă cine să-i răspundă
nedusă la biserică
femeia se roagă
de moarte să i se facă
copiii mari
pietrele de la hotar
să se desfacă în patru
precum desfăcut e și anotimpul
iarna când umblă
zăpezile desculțe
și Moș Crăciun se face om
copiii mici se joacă
masa nu mai rămâne masă
stă întoarsă să umble
îngerii jur-împrejuru-i
să se umple de bucăți
de carne de apă
din morile care
trag vecernia la cântar
masa să o aibă pregătită

Înapoia urmei

Stă îngerul întors și se uită
Pâinea de pe masă o împarte
În lapte și miere
Laptele pentru oameni
Mierea pentru câinii oamenilor
Setea o adapă cu un izvor
De carne fără apă
Pașii îi întrec peste dorința crudă
Oamenii când se uită
Laptele se desface de spumă
Rând pe rând îi cunună
Aplauzele se împart
Pentru săraci
Bogații au nevoie de forță
Să miște din loc fericirea
Izvoarele nu se dau de pomană
Pofta de carne se desface
De moarte și priviri
Oamenii nu îi închină
În biserică
Rosturile le petrec
Să aibă ce să pună pe masă.

Să ne vorbim ca și cum ne-am iubi...

Captivi în poveste (Editura Tiparg, Pitești, 2015,) este cel de al patrulea volum publicat de profesoara **Iudita Dodu Ieremia** și dacă vom gândi că fiecare carte este o treaptă prin care eul liric se înalță, îl vom considera firește, volumul maturității sale artistice. Am recitat volumele anterioare (*Poezii*, Editura Zodia Fecioarei, Pitești, 2002, *Ultimul e-mail*, Editura Tiparg, 2008, *Tristeți de sezon*, Editura Tiparg, 2008, proză scurtă) pentru a compara discursul liric al autoarei și am apreciat distilarea esențelor, perfecțiunea stilistică, profunzimea sentimentelor.

Captivi în poveste este o confesiune lirică a unei iubiri dincolo de marginile obișnuitului, a unei iubiri trecând din concret și cotidian în universal și etern. Nu întâmplător poeta selectează pentru noi definiția iubirii pe care o dă *Miguel de Unamuno* în *Despre sentimentul tragic al vieții: Iubirea este, cititorii și frații mei, cel mai tragic lucru care există în lume și în viață, este fiica iluziei și mama deziluziei; este consolare în dezolare, unicul leac contra morții, aceasta fiindu-i soră...*

Și într-adevăr cărțile anterioare mi-au creat impresia unei ferestre prin care cititorul aude frânturi de plâns amar însoțit de râs disprețuitor, *la nausee* pentru tot ce este nedemn în ființa umană; o senzualitate sălbatică zăvorâtă în singurătatea inimii și a trupului. O poezie cerebrală răsfântă într-o ființă de un profund umanism, o sensibilitate romantică amputată de rigorile secolului XXI.

Volumul de acum capătă în armonie și echilibru, iubirea aceea soră cu moartea s-a transformat în relație intensă cu energiile cosmice, *te privesc dintr-o margine de cer surâzând... cupola lumii se sprijină pe inimile noastre* (Departa). O vrajă cuprinzând ploi galbene, mărgele de sticlă colorată, zări palide care tremură-n lanțuri de fiere și miere pe când șerpi încep de-a șuierară, tulbure taină și amenințare peste care coboară atotputernică chemarea de dragoste : *să ne vorbim de parcă ne-am iubi...alintă-mă cu pleoape de răcoare*.

Coborând mai adânc în universul țesut din cuvinte vom observa că pentru a exprima acest sentiment de o intensitate și profunzime maximă, poeta realizează parcă un grațios balet, făcând o reverență în fața unuia sau altuia din scriitorii români pe care-i iubește. Sunt evident influențe eminesciene (*Vorbește-ncet...! Aud căderea fulgilor de nea*, pag.50), mult, generos, dăruit Nichita Stănescu (*Mausoleul iubirii*, pag. 17, sau *Prizonieri într-un poem*, pag. 21). O dăruire de cuvinte din care se plămădește o lume nouă, purificată: *La început cuvintele s-au așezat cuminți/și ne priveau cu ochi mari de copil,/zgribulite, speriate, desculțe...* Puterea de stăpânire a cuvintelor, ludicul, jocul cu silabele,

rimele, ritmul accelerat, ca într-un descântec, ne duc evident cu gândul la poezia lui Ion Barbu (*Poem fără nume*, pag.19): *Peste ochi năframă!/Vis nu se destramă/în lumină moale/pe leagăn de soare/în lumină caldă/de blândă zăpadă...*

Incantațiile folclorice constituie forma de exprimare din multe poeme, căutându-se cu meșteșug forma verbală arhaică pentru a cristaliza perfecțiunea și muzicalitatea versurilor: *Șerpi încep de-a șuierară/vânt de toamnă de-a cântară/semn târziu mă înfioară/tulburi ceruri mă-nfășoară. (Unde-s?)*

Visul de iubire se întâmplă lângă drumul de fier părăsit cu șine ruginite, unde sărutul devine etern, ca într-un poem al uitatului și talentatului Miron Cordun: *Și noi am fost măceși înfloriți/pe taluzuri de cale ferată...*

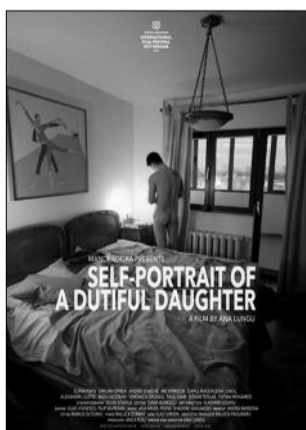
Dar dincolo de aceste înfiorări de postmodernism se naște o poezie rotundă, cristalizată în imagini-efigie, ca în acest *Catren atemporal*, pag.14, pe care îl vom reda pentru frumusețea versurilor: *Pecetluiește, Lună, cu pleoape de argint/clar, visele rodite în păsări călătoare/prin zodii de etern, candidă revărsare/din irisul de stele în templul din Corint.*

Miracolul se întâmplă când aventura în lumea cuvintelor descoperă o nouă gramatică, până ce se produce întoarcerea la cuplul primordial, Adam și Eva înainte de păcatul biblic: *până când nările au respirat același aer/până când am vorbit cu aceeași gură...* noua gramatică evident cere acorduri speciale, de care nici exigenta profesoară de limba română nu mai este sigură: *Eu eram tu sau eu erai tu.../tu erai eu sau tu eram eu...*

Tulburătoare sunt imaginile-metaforă din *Linii în palmă*, pag.35: *Am rășărit în mâinile tale/la o întretăiere de linii/din podul palmei. Ce cumpănă ai avut, dragul meu!*

Cartea este o dăruire de acorduri din diverse paliere ale liricii, se întretaie imagini de un modernism excesiv, amintind parcă de poemele baudelairiene, din *Sâmbăta Moșilor de vară*. *Tabloul și Darurile* cu imagini voit tradiționaliste, alunecând parcă din Ion Pillat: *Sunt partitura unui vechi concert/uitat pe clape de pian închis./Pe portativ se-nlănțuie discret/acorduri grave peste gândul nins.*

Citându-l pe Miguel de Unamuno, cititorii de poezie și frații mei din acest preatubure început de secol captiv nu în poveste ci în erori, să trecem cu dragoste pe lângă acest volum zâmislit din iubire către infinitul și tainicul Univers, fiindcă poeta ne așteaptă: *Tot ninge galben la fereastra mea/-un ciob de sticlă oarbă către cer-/Doar cântecul de stea cu lerui ler/iși deapănă povestea în etern. (Trup treaz, pag. 55).*

Alexandru Jurcan

Etajul nostru cel de toate zilele

Cu foarte mare emfază s-a lansat filmul *Autoportretul unei fete cuminiți*, regizat de Ana Lungu. Plus articole diverse despre participarea la multiple festivaluri. Nimic rău în asta – e chiar indicat să promovezi un film – numai că anumite puseuri de infatuare ar trebui să aibă o justificare artistică. Nu mă voi raporta la spectatorii care părăsesc sala, ci la răbdarea mea călită pe atâtea fronturi cinefile. Da, sunt de acord: se insinuează o stare a confuziilor juvenile, însă unde e noutatea? Malaxorul evenimential nu uită nimic : despre seisme, câini, homosexualitate, cura de slăbire, masturbare, chiar despre Monica Columbeanu ori Ada Milea... Nu e prea mult? Și nimic nu se leagă, niciun element nu face ordine în acea galimație. Limbajul atinge uneori licențiosul, iar finalul – în registru ludic – mi se pare excedentar. Ca să nu mai

amintesc de secvențe plate, filmate în timp real (mi-am recapitulat filmul *Metabolism* de Porumboiu în acest sens) ori de faze recurente, care nu aduc vreo iluminare în plus. Asistăm la un fel de narcisism regizoral, la o autocontemplare soporifică. Personajul tatălui e cel mai credibil : un om dominant, pisălog, enervant. Pe lângă actorii Elena Popa și Emilian Oprea, joacă în film părinții reali ai regizoarei, plus un regizor și alți amatori. Exact: se creează naturalul, dezinvoltura. Înțeleg, apreciez, numai că eu caut mereu miza cea mare. Mă întreb cui folosește acel balast eterogen? Nu pot, în schimb, să nu elogiez premiera *Un etaj mai jos*, filmul lui Radu Muntean, prezentat și la Cannes la secțiunea *Un certain regard*. Un thriller psihologic minimalist, credibil, fără nimic ostentativ. Văzând birourile, ghișeele din film, ai senzația

clară de *ciné-vérité*. Propunerea e limpede: responsabilitate socială sau protejarea familiei. Ești Pătrașcu (Teodor Corban), ai o soție, un fiu. O viață normală, reușită. Așiști la o altercație. Mergi mai departe indiferent, până când se produce crima. Faci legătura clară: vecinul Vali (excelent Iulian Postelnicu). Totuși nu spui nimic, nu te implici, însă viața ta glisează spre tenebros din cauza lui Vali, care se insinuează în familia ta. Apoi cum reacționezi?

Existența noastră rutinieră, etajele, blocul, vecinii...Aici e viața noastră, iar filmul alege tocmai aparența banalului, spre a exploda în tensiuni incredibile. Un film rotund, grav, adevărat, peren, unde totul se leagă cu fire artistice de o simplitate elocventă. Cele două filme despre care am scris rulează acum pe ecrane. La etaje foarte diferite.

litere

În oglindă

Biroul procurorului Răzvan. Intră Victor.
VICTOR: Vă salut, domnule procuror!
RĂZVAN: Noroc! (*Îl privește cu atenție.*)
Victor? Tu ești, mă, Victore?
VICTOR: Eu. Văd că m-ai recunoscut.
RĂZVAN (*dau mâna*): Ia loc. Ce surpriză...
De când nu ne-am văzut?
VICTOR: De când am terminat pe-a opta.
RĂZVAN: Au trecut ceva ani...
VICTOR: Treizeci.
RĂZVAN: Extraordinar. Colegi de bancă.
VICTOR: Atunci ni s-au separat drumurile.
RĂZVAN: Pe unde ai luat-o?
VICTOR: Eu am urmat școala profesională, m-am calificat rectificador, am făcut armata, am lucrat în cea mai mare uzină din municipiu, am absolvit școala de maiștri... Ce să-ți mai spun?
RĂZVAN: E suficient. Mă bucur de ce aud.
VICTOR: Încă din școală aveai simțul dreptății. Îmi aduc aminte că odată m-ai scăpat din mâna unor derbedei. Nu mă mir că ai urmat Facultatea de Drept. Îndrăznesc să te întreb ceva?
RĂZVAN: Spune.
VICTOR: Ești mulțumit de munca pe care o prestezi?
RĂZVAN: Cred că da.
VICTOR: Nu mă refer la retribuție, ci la actul de justiție.
RĂZVAN: Am destulă experiență, pe care o valorific așa cum pot în cadrul sistemului.
VICTOR: Sistemul vostru e tot mai mult contestat.
RĂZVAN: Cred că din cauza unor soluții discutabile.
VICTOR: S-a ajuns la acele soluții din lipsă de profesionalism?
RĂZVAN: Nici pomeneală. Ți-am spus că operăm în cadrul sistemului. Dar nu trebuie să generalizăm.
VICTOR: Așa e. Bănuiesc că pentru postul acesta ai susținut un examen.
RĂZVAN: Am fost numit. La început am fost detașat o perioadă, apoi m-am titularizat pe post.
VICTOR: Au mai fost titularizați și alții în felul acesta?
RĂZVAN: Da. A fost urgentă nevoie.
VICTOR: Scuză-mă, parcă ți-aș lua un interviu. Despre mine ar mai fi ceva de spus.
RĂZVAN: E normal. Ai o vârstă... În viață se întâmplă multe.
VICTOR: Cât am lucrat în uzină a fost bine. După ce uzina s-a privatizat și a fost pusă pe butuci, am devenit șomer, apoi am lucrat pe unde s-a găsit câte ceva.
RĂZVAN: Dar ceva mai ieșit din comun nu s-a întâmplat?
VICTOR: Cum să nu. M-am înscris în Partidul Prosperității Personale, ajunseseam chiar pe un loc eligibil pe lista de candidați pentru Camera Deputaților, dar am fost tăiat de pe listă în ultimul moment.
RĂZVAN: Cum așa?
VICTOR: A zis unul că eu, ca rectificador, pot să umblu la proiectele lor de legi.
RĂZVAN: Nu știu ce să cred: e de râs, sau de plâns?
VICTOR: Dacă mă uit ce s-a ales în genere de noi ca popor și de țara ca țară e de plâns.
RĂZVAN: Să nu exagerăm.
VICTOR: Ai tu un motiv să vezi altfel lucrurile?
RĂZVAN: Suntem într-un continuum proces de... europenizare.
VICTOR: Înclin să-ți dau dreptate. Știm de unde am pornit, dar nu știm unde și când vom ajunge, ca să ne declarăm mulțumiți. Trăim parcă într-o lume nesigură.
RĂZVAN: Constituția, în articolul 1, ne definește ca țară și popor.
VICTOR: Deja există niște rezerve. Independența și suveranitatea în cadrul structurilor europene și transatlantice sunt deja o problemă.

RĂZVAN: Rămâne de văzut. Bănuiesc că vrei să te ajut...
VICTOR: Așa e. Casă n-am, loc să-mi practic meseria n-am, vine iarna, bani de buzunar n-am...
RĂZVAN: Cu ce crezi că te-aș putea ajuta?
VICTOR: Poți. Ți stă totul la îndemână. Ați ajuns mai ceva ca parlamentarii și miniștrii.
RĂZVAN: Chiar așa? Și cam ce crezi că ți s-ar potrivi?
VICTOR: O detenție până la primăvară. Pe urmă văd eu ce fac.
RĂZVAN: Adică să te arestez și să te țin în cercetări până la primăvară? Asta vrei?
VICTOR: Atât. Găsești tu un motiv.
RĂZVAN: Mă faci să râd. Imposibil. Ca să instrumentez un dosar îmi trebuie o sesizare, sau să fii reținut de poliție pentru o faptă penală.
VICTOR: E prea complicat. N-ai vreun dosar cu autor necunoscut?
RĂZVAN: Am. Crimă, viol, tâlhărie...
VICTOR: A, nu... Asta ar însemna condamnare pentru mulți ani. Dacă vrei tu să cauți, găsești. Ai atâtea cazuri pe mână.
RĂZVAN: Măi, Victore, justiția are și ea regulile ei. Nu ne jucăm cu viața oamenilor. Scuză-mă, dar cred că n-ai ce face și ai venit să mă vezi. Apreciez acest lucru.
VICTOR: Nici chiar așa. Dar te rog să mă rezolvi. Pentru ultraj cât se dă?
RĂZVAN: Depinde.
VICTOR: E chiar așa de greu?
RĂZVAN: Hai să nu ne jucăm cu vorbele.
VICTOR: Gata. Am găsit. Să nu zici că n-am inspirație.
RĂZVAN: Spune!
VICTOR: Am votat. N-am apucat să jur cu mâna pe biblie cum au făcut alții pentru că au votat, dar recunosc că sunt vinovat. Să ți se ceară să nu votezi e dovada democrației și am votat. Am avut șansa nesperată să nu mă găsească pe lista unor colegi de-ai tăi. Cred că n-aș fi acceptat atâta înjosire și cine știe cum aș fi reacționat.
RĂZVAN: Mai bine că nu s-a întâmplat.
VICTOR: Eu îți spun că mă consider vinovat și...
RĂZVAN: E târziu. Ancheta s-a finalizat.
VICTOR: N-aș crede. Procurorii deschid dosare pentru fapte petrecute și cu zece ani în urmă. Greșesc?
RĂZVAN: Nu prea. Depinde de natura faptelor.
VICTOR: Și de mai ce?
RĂZVAN: Să revenim la ce te interesează.
VICTOR: De acord. Ai pe careva arestat de la care să obții o delatare la adresa mea? Să nu spui că nici asta nu se poate.
RĂZVAN: Văd că ești bine informat. Alteceva ce mai propui?
VICTOR: Uite ce zic eu: presupun că vrei să te împrumut cu o sută de lei.
RĂZVAN: N-am nevoie.
VICTOR: Am zis că presupun. Sunt de acord, că doar suntem prieteni. Am fost colegi. (*Scoate din portmoneu o bancnotă de o sută de lei.*) Iată suta.
Răzvan (*scoate din sertar o lanternă care aruncă peste bancnotă o culoare albastră*): Întoarce hârtia și pe partea cealaltă.
VICTOR (*întoarce bancnota ca să fie luminată și pe cealaltă față*): Credeai că scrie pe ea mită? Ce să cred, Răzvan, că vă suspectați, că vă mâncați între voi? Aveți și voi serviciu de contrainformații ca la armată? Sau sunteți unii cu ochii pe alții? Barem de v-ați trage de mână să nu greșiți.
RĂZVAN: Fiecare e cu dosarele pe care le instrumentează. Are această răspundere.
În sistemul nostru nu ne întâlnim ca medicii la raportul de gardă. În privința propunerii cu suta, nu văd unde vrei să ajungi.
VICTOR: Păi, iată cum facem: Eu îți dau banii, tu scrii pe o față a bancnotei cuvântul

șantaj, eu primesc hârtia înapoi, dar după nu știu câte așa-zise stăruințe, care să se consemneze într-un proces-verbal, și când plec sar pe mine câțiva mascați, găsește la mine bancnota cu înscrisul șantaj, îmi pun cătușele și mă urcă în mașină. Tu preiei cazul și știi ce să faci mai departe.
RĂZVAN: Cum poți să-ți imaginezi așa ceva? Ce spui tu e, vorba unuia, de noaptea minții.
VICTOR: M-am gândit destul la o situație de genul acesta, dintre multe altele. Nu e greu de pus în practică.
RĂZVAN: Victore, nu te înțeleg. De fapt, ce vrei?
VICTOR: Să mă conving la fața locului. Nouă, celor plecați de ceva timp din țară, ne ajung la ureche fel de fel de știri. Sunt în concediu și am venit cu acest scop. Se vorbește mult de reforma în justiție. Ești convins că această reformă nu are derapaje?
RĂZVAN: Fac parte din sistem și nu mă pot pronunța.
VICTOR: Am constatat că nimeni nu are dreptul să se pronunțe. Voi vă judecați între voi, adică o mână spală pe alta și amândouă imaginea justiției. Ardeam de nerăbdare să pipăi adevărul. După cum vezi, n-am venit să-mi iau țara înapoi. Ce să iau? Uzina în care am lucrat și care nu mai există? Asta în ce mă privește pe mine. Iar ca mine sunt sute de mii. Răzvan, așa cum sunt eu, mă simt un om liber. Atâta câștig am de la felia de istorie pe care o trăim. Tu cum te simți în sistemul tău?
RĂZVAN: Mie nu cred că-mi poate reproșa cineva ceva. Dar, cum spuneam, suntem activi într-un sistem.
VICTOR: Nu vreau să lungesc vorba. Ți urez numai bine. Iartă-mă că ți-am produs oarecare neplăceri. Poate ne mai vedem. (*Îi întinde mâna.*) La revedere.
RĂZVAN: Totuși, mă bucur că ne-am revăzut. La revedere.
(*Victor pleacă. Răzvan trăiește o emoție puternică. Intră Procurorul șef.*)
PROCURORUL ȘEF: Domnule procuror, vă încredințez acest nou dosar.
(*Răzvan ia dosarul, constată că totul se rezumă la o coală de hârtie.*)
RĂZVAN: Nu văd decât o sesizare.
PROCURORUL ȘEF: E suficient. Apucați-vă de lucru. Dur și cu celeritate.
(*Lumina se stinge. După câteva secunde lumina se aprinde și intră Procurorul șef cu un dosar voluminos în mână.*)
PROCURORUL ȘEF: Domnule procuror, vă încredințez acest dosar.
(*Răzvan primește dosarul, îl răsfoiește cu atenție.*)
RĂZVAN: Domnule procuror șef, dosarul acesta e în lucru de patru ani.
PROCURORUL ȘEF: Încă poate să aștepte. Acum considerăm că e în lucru la dumneavoastră.
RĂZVAN: Sunt fapte grave. Colegul Donose instrumentează acest dosar.
PROCURORUL ȘEF: Procurorul Donose și-a dat demisia. A ieșit din sistem.
RĂZVAN: Sunt implicate personalități la vârf. Anchetele au sensibilizat opinia publică. Numai de asta se vorbește.
PROCURORUL ȘEF: Nu mă interesează cohorta de ziariști care asaltează ușile instituției noastre.
RĂZVAN: Am înțeles. Domnule procuror șef, vă rog să primiți demisia mea. (*Vrea să-i înmâneze demisia.*)
PROCURORUL ȘEF: Fii, domnule, serios! Nu se poate! Ce urmărești?
RĂZVAN: Să ies din sistem.
(*Procurorul șef pleacă, refuzând să primească cererea. Lumina se stingă și se reaprinde. Răzvan părăsește scena cu cererea în mână, în timp ce cortina coboară încet.*)

RĂZVAN:
Constituția, în
articolul 1, ne
definește ca
țară și popor.

VICTOR:
Deja există
niște rezerve.
Independența
și
suveranitatea
în cadrul
structurilor
europene și
transatlantice
sunt deja o
problemă.

RĂZVAN:
Rămâne de
văzut...

Din ținutul Qalamun, prin Homs, la Hama

Înainte de a părăsi ținutul Qalamun și a o apuca pe drumul ce duce la Palmyra, am făcut un popas la mănăstirea Sf. Tecla/Tekla, lăcaș al unui grup de călugărițe ortodoxe de rit grec. Mănăstirea încheie salba de biserici și mănăstiri din această parte a Siriei. Accesul la mănăstirea Sf. Muceniță Tecla se face printr-un defileu strâmt, lung de aproape un kilometru, despre care legenda biblică spune că s-ar fi despiciat în munte în mod miraculos pentru a o face scăpată pe fecioară de prigonitorii săi. Deși mai puțin cunoscută și venerată la noi, Sfânta Tecla este foarte prețuită de creștinii din Orientul Apropiat. Până și în *Proloage*, pentru viața ei curată și pentru faptele sale este descrisă drept „cea întocmai cu Apostolii”.

Sfânta, trăitoare în secolul I, s-a născut la Iconium, orașul Konya din Turcia de azi. Cetatea este cunoscută în lumea musulmană, ebraică și creștină pentru că tot în acest loc a trăit în secolul XIII unul dintre cei mai mari poeți mistici sufiți, a cărui înțelepciune și gândire filosofică erau apreciate în mod egal de cele trei comunități religioase (la moartea lui, au fost prezente toate trei). Cel care a fixat pentru totdeauna Konya în geografia spirituală a lumii se numea Djalâl-ud-Dân Rûmî, mai pe scurt Rumî sau Mewlânî. Dar despre el, cu o altă ocazie.

De neam ales și frumoasă coz, cu o educație ieșită din comun pentru o tânără din vremea ei, la vârsta de 18 ani Tecla a fost logodită cu un tânăr egal în rang, daruri trupești și spirituale cu ea, ceea ce promitea o căsnicie fericită, dar obișnuită. S-a întâmplat însă ca în anul 45, Sfântul Pavel să se fi oprit la Iconium, unde, după obicei, a propovăduit credința întru Hristos și, odată cu aceasta, prețuirea deosebită de care se bucura virginitatea în religia creștină. Puternic influențată de cuvintele Sf. Pavel, ea s-a decis să rămână fecioară. Admonestată cu vorbe de ocară, torturată, bătută și călcată în picioare de părinți pentru credință și decizia ei de a nu se mai căsători, cu toate chinurile îndurate a rămas neclintită în hotărârea sa. Logodnicul ei, văzând că nu o poate întoarce din decizia luată, s-a grăbit să se plângă dregătorului cetății cerând arestarea și întemnițarea Sf. Apostol Pavel ca instigator, și a Teclăi pentru că era creștină. Eliberată în cele din urmă, Tecla l-a urmat pe Sf. Pavel în peregrinările sale în Grecia, unde a adresat celebrele scrisori către locuitorii cetăților peninsulei. Înapoiată la Antiohia, frumusețea sa a aprins mințile și poftelile lubrice ale unui preot păgân, însă n-a fost chip să o momească în niciun fel, alegându-se până la urmă doar cu o strașnică palmă de la sfântă. Umilit și înfuriat peste poate de refuzul categoric, dezământat preot a reacționat exact precum fostul logodnic al Teclăi, pârându-o marelui dregător al Antiohiei cum că era creștină. Din acel moment, soarta ei era hotărâtă: urma să fie ucisă în amfiteatru prin aruncarea la fiare. În circurile și amfiteatrele romane se dădeau mai multe tipuri de lupte. Dimineața în zori erau aruncați la fiare/ad *bestias* tâlharii, sclavii și străinii, iar în perioada de prigoană anticreștină erau executați în același mod crud cei care îl mărturiseau pe Hristos. Romanii disprețuiau acest spectacol din zori ca fiind neinteresant, drept care amfiteatrul era aproape gol. Nici luptele gladiatorilor *meridiani* nu erau mai prețuite; atunci erau introduși în arenă asasinii, răzvrătiții și hoții în perechi, din care unul singur era înarmat; după ce îl omora pe cel cu mâinile goale, acesta era dezarmat și, la rândul lui, trebuia să-l înfrunte pe un altul care era înarmat, și tot așa până era omorât și ultimul. Se numeau gladiatori *meridiani* pentru că luptele lor se dădeau la amiază, când publicul

pleca la masă și arena se golea din nou. Cele mai prețuite spectacole erau adevăratele lupte de gladiatori/*hoplomahiile*, vânătorile/*venationes* și luptele navale/*naumahiile*, când arena era umplută cu apă și în ea erau reconstituite bătălii navale. Moartea nu-i înspăimânta pe primii creștini care ajunseseră să-și dorească martirajul pentru a-și dovedi nesmintita credință în Iisus Hristos și în speranța că vor ajunge în acest fel mai degrabă în împărăția cerurilor. Exemplul dat de episcopul Antiohiei, Ignațiu, condamnat la același supliciu în 107, pe vremea împăratului Traian, este edificator. În timp ce era dus sub pază militară la Roma ca să-și ispășească pedeapsa, n-a arătat niciun singur moment că s-ar teme pentru viața lui, ba mai mult, a scris șapte scrisori adresate bisericilor din Efes, Magnezia, Philadelphia, Smirna, Tralles și Roma în care și-a mărturisit cu tărie credința. După unii, prin forța spirituală și elocință, scrisorile l-ar plasa în imediata apropiere a Sf. Pavel. În timp ce se apropia de Roma, episcopul Ignațiu și-a mărturisit bucuria că ajungând hrană la fiare, va accede mai devreme în împărăția lui Iisus Hristos.

Sf. Muceniță Tecla era din același aluat ales cu primii creștini care în fața amenințării cu moartea își mărturiseau cu și mai multă râvnă și tărie credința în Mântuitor. Despuiată complet de veșminte, un fel de Phrine pe dos, frumoasa Tecla a pășit în arenă fără pic de teamă așteptându-și calmă supliciu. Spre uluirea generală, în loc să fie atacată de fiare, acestea s-au așternut cuminți la picioarele sale, lingându-le. Înfiorată la vederea acestui neobișnuit spectacol, mulțimea a strigat într-un glas: „*Mare este Dumnezeu pe care îl cinstește Tecla!*” Dregătorul Antiohiei n-a mai avut de ales și a eliberat-o. Pe drumul de întoarcere în ținutul Qalamun, prigonitorii săi au urmărit-o ca să o ucidă, însă în mod miraculos muntele s-a despiciat, creând acel defileu strâmt prin care sfânta s-a strecurat, ascunzându-se într-o grotă unde și-a petrecut restul vieții, făcând nenumărate fapte bune și unde a închis ochii la vârsta de 90 de ani.

Deasupra grotii în care s-a retras Sf. Tecla a fost înălțată mai târziu o biserică. Despre felul în care arăta aceasta nu se știe mai nimic, ulterior, ca și în cazul mănăstirii Saidnaya, în secolul XX, s-a ridicat o construcție modernă. Autentice rămân doar grotă și izvorul la care își astâmpăra sfânta setea, izvor căutat și azi pentru puterile sale presupus tămăduitoare. Nu pot spune nimic despre calitățile vindecătoare ale izvorului, însă cu apa lui dulce și rece mi-am astâmpărat și eu setea. Avea un gust minunat.

La Nord de ținutul Qalamun, între Qara și Apameea, se află două orașe, Homs și Hama, ambele vestite în felul lor: Homs, pentru istoria lui tumultuoasă din antichitate și până în prezent, și Hama, pentru spectaculozitatea *noriilor*, roți de dimensiuni impresionante cu ajutorul cărora se făceau odinioară irigațiile. Este probabil cel mai vechi și eficient sistem de acest fel din lume.

Homs, după spusele unor istorici, a fost mereu un oraș-problemă din cauza felului iute și răzvrătit de a fi al locuitorilor săi. A intrat în istorie în anul 64 î.Hr., când beduinii au ucis ultimul rege seleucid, pe Antiochos al XIII-lea, zis Asiaticus. Asasinarea lui a convenit Romei și în special lui Pompei care a văzut în acest act sfârșitul dinastiei seleucide, o bună ocazie pentru transformarea Siriei în provincie romană. Diplomat, el a făcut din ucigașii lui Antiochos al XIII-lea aliații Romei, însă a avut grijă ca pe tronul micului regat de la Homs să plaseze regi-preoți

închinători ai zeului Soare. Dintr-unul din aceștia, Iulius Bassianus avea să se tragă, pe linie feminină, dinastia Severilor. Împăratul Septimius Severus (146-211) nu era sirian, el se născuse la Leptis Magna, în Nordul Africii, oraș aflat astăzi în Libia, odinioară provincie romană. Deosebitele lui calități administrativ-organizatorice și militare i-au asigurat o ascensiune rapidă, ultimul rang fiind cel de împărat (193). Campaniile militare purtate în întreg imperiul roman l-au dus și în Siria, unde a întâlnit-o pe fiica preotului Iulius Bassianus, Iulia Martha, cunoscută ulterior sub numele de Iulia Domna, de care s-a îndrăgostit și cu care s-a căsătorit în anul 187, unire din care s-au născut doi fii, Geta și Caracalla. Urmările nu s-au lăsat așteptate. Moștenind cine știe ce gene mizere dominate de orgoliu și cruzime, după moartea lui Septimius Severus, Caracalla și-a asasinat fratele, pe Geta, urcând imediat pe tronul imperial rămas liber. Asasinatul avusese loc public, în prezența propriei mame.

Precum ceilalți descendenți ai lui Septimius Severus (singurul care a murit de moarte bună), toți împărații din dinastia Severilor au fost uciși, inclusiv Caracalla. În două cazuri, însă și mamele împăraților au fost omorâte la un loc cu fiii lor. Este cazul nepoatei Iuliei Domna, Iulia Mammea, care a fost ucisă împreună cu fiul ei Severus Alexander, ultimul împărat din dinastia Severilor, și de Iulia Soaemis, omorată și ea împreună cu crudul și desfrânatul său fiu, Heliogabalus. Domnia Severilor (193-235) a fost în același timp domnia celor patru Iulii, Domna, Maessa, Mammea și Soaemis. Cu excepția Iuliei Domna, care s-a dovedit demnă să stea pe tronul imperial, celelalte trei, lacome, intrigante sau doar nepăsătoare n-au îndreptățit statutul de împărătese. Sinistrele domnii ale lui Caracalla și Heliogabalus, turbulente, marcate de cruzime și desfrâu fără margini, prea bine cunoscute, mă scutesc de orice alt comentariu. E totuși întristător să constați cum din genitori plini de calități în toate cele, așa cum a fost cazul lui Septimius Severus și al Iuliei Domna, s-au putut naște descendenți bezmetici, cruzi, lipsiți de orice virtute și de strălucire, de parcă întreaga zestre genetică și toate calitățile ar fi fost consumate de cei dintâi și urmașilor nu le-ar mai fi rămas nimic.

Criza veșnică de timp a redus vizitarea orașului Homs la un singur obiectiv: *Biserica Sfintei cingători a Fecioarei*, obiect vestimentar venerat de creștini. Deși au circulat zvonuri despre existența brâului Fecioarei la Homs, el a fost descoperit abia în 1953, sub masa altarului acestei biserici. Lumina în această chestiune a adus-o un document din Biblioteca patriarhală de la Homs în care se specificau lucrările de restaurare făcute cu un secol mai devreme, în 1852, când a fost descoperit un relicvariu care conținea brâul Maicii Domnului și care, cu acea ocazie, a fost ascuns sub masa altarului cel nou. Apoi a fost uitat până în 1953. Povestea brâului Fecioarei, o bandă țesută, modestă și lungă (74 x 5 cm), este inestricabil legată de biografia Sf. Apostol Toma, care l-a purtat cu sine până la moarte. Se știe că Sf. Toma a făcut operă de misionariat în India, unde a creștinat populația de pe coasta de Sud-Est a țării, printre care erau și foarte mulți sirieni. Descendenții celor creștinați atunci, recunosc și astăzi că au fost evanghelizați de Sf. Apostol Toma. Zelul religios al Sf. Toma a sfârșit prin a irita și, în cele din urmă a plătit cu viața. A fost înmormântat la Malaipur, lângă Madras. Din acest punct, opiniile cercetătorilor vieții Apostolului se despart, unii susținând că

La Nord de ținutul Qalamun, între Qara și Apameea, se află două orașe, Homs și Hama, ambele vestite în felul lor: Homs, pentru istoria lui tumultuoasă din antichitate și până în prezent, și Hama, pentru spectaculozitatea noriilor, roți de dimensiuni impresionante cu ajutorul cărora se făceau odinioară irigațiile. Este probabil cel mai vechi și eficient sistem de acest fel din lume.

osemintele sale pământești ar fi rămas la Malaipur, iar alții că ar fi fost exhumate în 394 și duse la Edessa, unde ar fi fost dus și brâul Fecioarei. În sprijinul primei ipoteze se invocă faptul că primii portughezi care au ajuns pe coasta de Sud-Vest a Indiei, la Malaipur, i-au văzut mormântul vegheat de o cruce de piatră, anterioară transferului rămășițelor pământești la Edessa. Au găsit mormântul, e drept, dar dacă osemintele mai erau în el, asta n-a încercat nimeni să afle. În al doilea caz, o întrebare stăruie: cum a ajuns cingătoarea Maicii Domnului de la Edessa la Emessa/Homs? După atâta amar de timp scurs, numai Cel-de-Sus știe.

Sf. Apostol Toma prin atitudinea sa ocupă un loc aparte printre apostoli. Nu e singurul și iată de ce. Credința creștină, și implicit Biserica în mod paradoxal, s-au întemeiat și întărit, prin personaje și fapte a căror logică este greu de înțeles și de acceptat de comuna judecată omenească. La temelia Bisericii stă Sf. Apostol Petru, „piatra” de care pomenea Iisus, dar, în noaptea arestării lui Hristos, acesta s-a lepădat de trei ori de El, așa cum prezisese Mântuitorul la Cina cea de taină - „Adevărat zic ție că în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta cocoșul de trei ori, te vei lepăda de mine”. Cuvântul Domnului a fost răspândit, printre alte popoare decât cel evreu, de unul din cei mai mari prigonitori ai creștinilor, vameșul Saul; după revelația avută pe drumul Damascului s-a creștinat, luând numele de Paul/Pavel, iar din acel moment, după o expresie contemporană, a devenit cel mai bun „propagandist” a lui Iisus. În fine, Sf. Apostol Toma, prin necredința de care a dat dovadă - n-a mărturisit divinitatea lui Hristos până nu a atins rana făcută în pieptul Mântuitorului de sulita soldatului roman-, a întărit credința mai mult decât toate predicile preoților și a mai marilor Biserici.

Dacă istoria Emessei/Homs a început cu sugrumarea lui Antiochos al XIII-lea - deh, număr fatal pe cât se vede -, la două milenii și mai bine de la acest eveniment, locuitorii orașului s-au revoltat, la început pașnic, apoi *manu militari* împotriva dictatorului Bashar Al Assad. De-abia își manifestaseră revolta cei din Dara, că orașul Homs a și luat foc. Mânia și ura acumulate în timp ca urmare a măsurilor antidemocratice luate de satrapul cu doctorat la Cambridge, nenumăratele încălcări ale drepturilor omului și politica represivă au făcut al treilea oraș ca importanță economică a Siriei să explodeze. Încercuit ca în Evul Mediu de armata fidelă dictatorului, rămas fără resurse și înfometat, Homs a fost izolat de lume. În aparență doar, căci locuitorii au găsit soluția de a se strecura chiar pe sub nasul armatei, prin tunelele pe care le-au săpat și care fac legătura cu lumea exterioră. În afara aprovizionării cu armament și hrană pentru populație, prin aceste tunele au fost aduși în oraș reporteri occidentali care au filmat și informat lumea despre cele ce se petreceau la Homs. A urmat bombardarea orașului până când Homs a ajuns o ruină, dar printre dărâmături și cadavre, locuitorii se încăpățânează să reziste și să lupte împotriva regimului Bashar Al Assad. De cinci ani, din aprilie 2011, Homs este o emblemă a dărâzierii cu care sirienii s-au angajat într-o luptă inegală, dar a cărei miză, libertatea sau democrația, cum vreți să-i spuneți, îi însufletește încă pe supraviețuitori.

Cu orașul Hama, se intră în zona fertilă a Siriei, pe care apele Orontelui o udă cu generozitate. Diferența de relief și culoare, după ce am văzut mai pretutindeni acel obsedant cenușiu de piatră seacă, este șocantă. O vegetație, nu chiar tot atât de bogată și verde precum cea de la noi, a înlocuit cenușiu-ocru al munților din zona Qalamun, tămăduindu-ne ochii de arsura soarelui și ternul gri al muntelui prin care am călătorit.

Despre Nord-Vestul Siriei se poate spune precum despre Egipt, că este darul Orontelui. Străbătând zona de șes, râul curge capricios, descriind leneș tot felul de meandre. Scrutând întinderea fluviului Nil, Napoleon a spus că, dar ar fi după el, n-ar lăsa să se piardă nici măcar un strop din prețioasa lui apă. La aceeași concluzie au ajuns în urmă cu patru milenii locuitorii de pe malul Orontelui, văzând cum apa lui se scurge la vale fără niciun folos, în timp ce pământul moare de sete și nu rodește. În mintea vreunui mai isteț s-a născut atunci ideea primului sistem de irigații al cărui element de bază este o uriașă roată din lemn prevăzută cu cupe prin care să alimenteze cu apă canalele ce duceau prețiosul lichid peste câmpurile arse de secetă. Roata aceea imensă din visul inventatorului antic s-a numit *noria*. În curând, sute de *norii* se învârteau pe Oronte astâmpărând setea câmpiei Ghab.

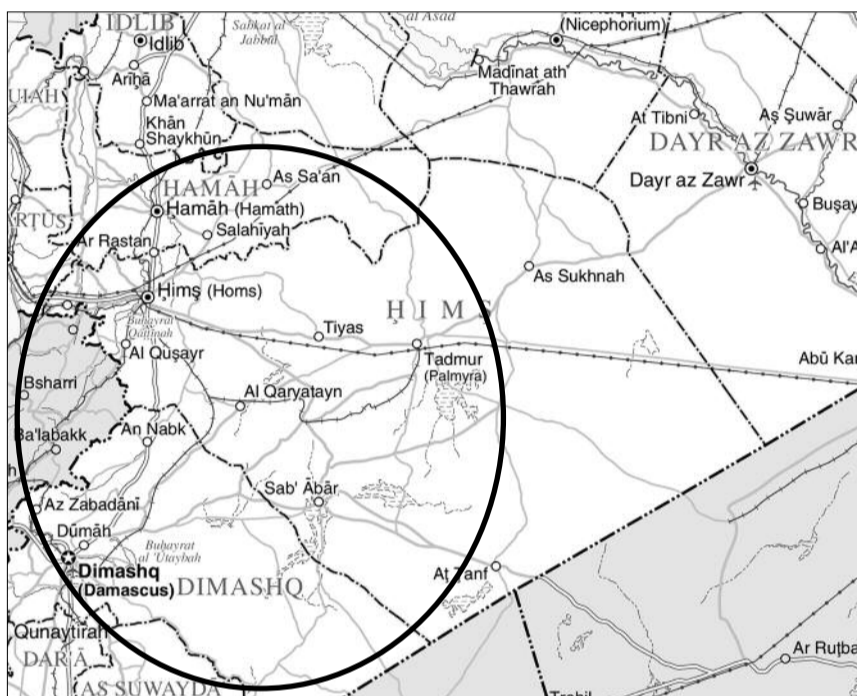
Construirea roților uriașe *noria* (cele de la Hama ating 20-21 m în diametru, dar au existat roți care aveau chiar 30 de metri în înălțime) nu-i chiar un lucru atât de simplu pe cât pare, ea presupune un set de cunoștințe bazate pe observație și practică îndelungată, pe un calcul precis al tuturor componentelor (între cupe, ca *noria* să funcționeze, distanța obligatorie este de 50 cm). Atâta doar că meșterii care le executau nu erau savanți, ei știau doar să mănuiască barda și tesla, nu să și rezolve complicatele calcule matematice. Pe lângă meșteșug aveau însă ceva ce se numește instinct tehnic. Asta amintește de o întâmplare cu d'Alambert. Privind la niște meșteri italieni care construiau un zid de sprijin, i-a venit ideea să construiască pe care acesta trebuia să o aibă. Cu mirare a descoperit că înclinația zidului de susținere găsită de simplii meșteri era întocmai cu aceea rezultată din calculul său. Noi, cei din secolul XXI, ne considerăm întru totul superiori celor din neolitic, amărăților care au inventat roata și războiul de țesut. Cât este de importantă roata? Eliminați din tehnică roata și totul va încrămeni. Războiul de țesut? Eliminați-l și pe el și omenița va umbra despuiată. Suficiența cu care privim astăzi aceste invenții simple, dar vitale, amintește de finalul poeziei „Cuiul”, a lui Arghezi: „Dragul meu./Așa cui făceam și eu./Poate chiar mai dichisit./Însă, vezi, nu m-am gândit”.

Uriășele *noria* care încă se mai învârt la Hama - între timp au fost înlocuite de pompe - sunt doar un relict cultural și o atracție turistică. Ele nu sunt decât o parte din sistemul ingenios care le pune în mișcare. Construcția lor nu e atât de simplă pe cât pare. Prima problemă și cea mai importantă a fost ridicată de planitatea câmpiei care n-are înclinația necesară ca să se bazeze pe forța gravitațională a apei. „Înapoiții” de acum patru mii de ani au conceput atunci un sistem de diguri, vane și canale de aducție, trecere și evacuare a apei, care suplinește neajunsul naturii. Fără *noriile* care se învârteau pe Oronte, ținutul Gheb ar fi rămas arid. Hama era până în 2011 al patrulea oraș ca importanță economică din Siria, și asta datorită agriculturii irigate milenii la rând de această minunată invenție care este *noria*.

Executate integral din lemn, era normal ca ele să se degradeze în timp. Unele au dispărut, altele au nevoie de restaurări. Cea mai veche *noria* care s-a conservat pare să fie cea de la Apamea, care datează din secolul V. Cea mai impresionantă prin dimensiuni este al-Manuriye, de la Hama. Prin frecarea arborelui roții de cuzineți, tot din lemn, *noriile* scot un sunet care, după unii, ar semăna cu un scâncet sau geamăt, însă mie mi s-a părut că este un cântec monoton, ca o frază muzicală repetată la infinit de patru mii de ani.

Nu insist asupra istoriei orașului Hama/Hamat cum este pomenit în Biblie, care este foarte asemănătoare cu soarta celorlalte orașe siriene. Năvala hicsosilor și invazia asirienilor sub Sargon al II-lea au ras cetatea de pe fața pământului, dar încăpățânarea locuitorilor de a-l reconstrui l-a făcut să supraviețuiască. Sub domnia Ayubizilor și în perioada otomană, cetatea a prosperat - sub stăpânirea otomană, pe Oronte funcționau, zice-se, 30 de *noria*. În 1982, opresată, populația Hamei s-a revoltat împotriva lui Hafez Al Assad, tatăl actualului satrap de la Damasc. Fără scrupule, acesta a chemat armata, distrugând aproape complet centrul orașului și a supus prin teroare populația lui. Teroarea pare să fie pentru cei doi Al Assad, tatăl și fiul, modalitatea de a se menține la putere.

Nu departe de locul în care ne-am oprit să admirăm *noriile*, de-a lungul malului

Orontelui, era un bazar în aer liber. De la distanță, cu nenumăratele baticuri atârinate sub acoperișul buticurilor improvizate, locul semăna cu unul din acele popasuri tibetane în care budiștii își atârnă eșarfele lor colorate ce fâlfâie în bătaia vântului. Cu veșnicul „de ce?” pe buze, am întrebat ghidul sirian care era motivul acelei inedite expoziții de baticuri. Așa am aflat că Hama este unul din cele mai conservatoare orașe din punct de vedere religios islamic, unde nicio femeie nu poate apărea pe stradă cu capul descoperit. De fapt, nici nu-mi amintesc să fi văzut vreo femeie în trecere prin oraș. Sărmane ființe, ambalate precum mumiile, a căror singură cochetărie se reduce la schimbarea baticului! Și ce minunate chipuri de orientale am văzut în locuri în care habotnicia religioasă nu era atât de opresivă. Pe unele tinere, cărora baticul doar le ținea obrazul precum cel al călugărițelor, le-am găsit uluitor de frumoase. Era o frumusețe naturală, proaspătă care sfida orice frumusețe din „cutie”. Într-o poveste despre un demnitar persan prezentat la curtea regelui Soare, se spune că întrebat ce crede despre frumusețea doamnelor de la curte, acesta ar fi răspuns: „Nu știu, nu mă pricep la pictură!” Sic! Și în âst răstimp splendorile feminine orientale erau/sunt ascunse de ochii lumii.

Fiecare despărțire de un loc pe care știi că n-ai să-l mai vezi niciodată e un fel de moarte. Am întors pentru ultima oară capul să mai văd o dată *noriile* de la Hama cum macină apa și timpul. Ordinea în care am prezentat cel două orașe, Homs și Hama, nu este chiar cea în care le-am vizitat. Motivul răsturnării ordinii a fost ca în final să las locul de onoare Palmyrei, bijuteria arhitectonică a deșertului, cel mai frumos loc văzut vreodată, alături de Petra.

* Sfântul Toma este patronul arhitecților.

Cu orașul Hama, se intră în zona fertilă a Siriei, pe care apele Orontelui o udă cu generozitate.

Uriășele *noria* care încă se mai învârt la Hama - între timp au fost înlocuite de pompe - sunt doar un relict cultural și o atracție turistică. Ele nu sunt decât o parte din sistemul ingenios care le pune în mișcare.

Știri de la Centrul Cultural Pitești

■ Centrul Cultural Pitești, prin Clubul de Istorie „Armand Călinescu” a organizat simpozionul cu tema „Cine a fost Doamna Bălașa”. Manifestarea a avut loc în

Premiile revistei „Cafeneaua literară”

cadrul proiectului cultural-educativ, sub genericul „Biografii de Excepție cu Octavian Dârmănescu”. Prelegerea, susținută de muzeograful Octavian Dârmănescu a captivat publicul format din elevi, cadre didactice de la Colegiul Tehnic Dimitrie Dima, Colegiul Național Zinca Golescu și pasionați de istorie. Preț de mai bine de un ceas, muzeograful Octavian Dârmănescu le-a vorbit celor prezenți despre Doamna Bălașa, care împreună cu soțul său, domnitorul Constantin Șerban al

Biografii de Excepție cu Octavian Dârmănescu

Asociației „Solidaritatea Umană Nova”, col.(r) Niculae Jianu și istoricul Marius Chiva au luat în discuție fenomenul migrației cu care se confruntă statele europene, atentatele teroriste puse pe seama islamistilor și au concluzionat: Terorismul nu are de-a face cu religia și este generat de grupuri de interese, mai mult sau mai puțin obscure.

■ Centrul Cultural Pitești, prin Clubul de Istorie „Armand Călinescu”, Facultatea de Științe Juridice și Administrative din cadrul Universității Pitești și Curtea de Apel Pitești au organizat simpozionul cu tema „Constituția dincolo de Constituție”. Evenimentul, dedicat Zilei Constituției României a fost susținut de lectorul univ. dr. Marius Andreescu, judecător la Curtea de Apel Pitești, asistent univ. dr. Nicoleta Puran, de la Facultatea de Științe Juridice și Administrative din cadrul Universității Pitești și istoricul Marius Chiva, redactor-șef al Revistei-document Restituiri. Vorbitorii au dezbătut aspecte privind evoluția Constituției statului român, începând cu anul 1821 și până în 1991, atunci când a fost adoptată actuala lege fundamentală a țării. „Constituția României, cu amendamentele din anul 2003 se poate înscrie în seria constituțiilor liberale ale statelor lumii”, au conchis specialiștii. La manifestare au participat studenți de la Facultatea de Științe Juridice și Administrative din cadrul Universității Pitești și pasionați de istorie.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova, ediția din luna decembrie a Cenaclului „Armonii Carpatine”. Manifestarea a cuprins lansarea noului număr al Revistei „Carpatina”, publicație trimestrială a Ligii Scriitorilor din România și de Expresie Română de Pretutindeni Filiala Argeș și un recital de colinde, susținut de Grupul Vocal „Armonia”, sub îndrumarea col.(rtr.) Nicolae PERNIU. Evenimentul a culminat cu decernarea premiilor Revistei „Carpatina”, festivitate coordonată de președintele ligii, scriitorul Vasile Dorin Ghilencea și de redactorul-șef al revistei, scriitorul Nicolae Cosmescu. Astfel, au fost premiați pentru creațiile publicate în Revista „Carpatina” în anul 2015, studenta Liliana Jugănar pentru poezie, scriitorul Ion Dincă, pentru proză, poetul Nicolae Eremia pentru eseu și memorialistică, eleva Teodora Vasilescu de la Palatul Copiilor pentru debut, scriitorul Mihail Ghișescu pentru întreaga activitate culturală. Premii speciale au fost atribuite Primăriei Municipiului Pitești și Centrului Cultural Pitești, pentru susținerea activității Revistei „Carpatina” și a Cenaclului „Armonii Carpatine”. Diplome de excelență au primit Grupul Vocal „Armonia”, Cenaclul „Tinere Scânteii”, și Cercul de creație și literatură de la Palatul Copiilor din Pitești.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova, spectacolul muzical-literar-artistic,

sub genericul „Te uită cum ninge Decembrie...”. Manifestarea, dedicată sărbătorilor de iarnă, a fost susținută de Trupa de teatru „Robertto”, coordonată de artistul Robert Chelmuș. Evenimentul a cuprins recitaluri de colinde, muzică populară, ușoară și cultă, poezii și fabule, interpretate de copiii care urmează cursul de actorie, desfășurat în cadrul Centrului Cultural Pitești, de inimosul Robert Chelmuș, copii care fac parte din Trupa de teatru Robertto. Preț de mai bine de două ceasuri, micii artiști au încântat cu prestația lor, publicul format din părinți și bunici.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat spectacolul muzical-literar, sub genericul „Jingle Bells”, oferit de copiii care urmează Cursul „Engleza pe Portativ”, desfășurat de profesoara Ilzi Sora, în cadrul instituției. În fața unui public format din părinți și bunici, micuții au susținut recitaluri de colinde, poezii și melodii interpretate la pian. Pentru prestația lor, toți copiii au primit daruri de la doamna profesoară și diplome de merit din partea Centrului Cultural Pitești.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat Serbarea Pomului de Crăciun, pentru copiii care urmează Cercul de Pictură „Sensibilitate și Culoare”, desfășurat în cadrul instituției de profesoara Elena Zavulovici. Evenimentul a cuprins un spectacol muzical-literar și o expoziție tematică de pictură, oferite de micii artiști. Pentru că au fost cuminiți și au învățat tot ce le-a predat doamna profesoară la orele de pictură, copiii au fost răsplătiți cu dulciuri de către îndrăgitul Moș Crăciun, dar și cu diplome de merit din partea Centrului Cultural Pitești.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova, spectacolul sub genericul „Daruri muzicale”, eveniment dedicat sărbătorilor de iarnă. Manifestarea a fost susținută de copiii care urmează cursul „Prietenul meu Pianul”, desfășurat de 10 ani în cadrul instituției de profesoara Clementina Dionisie. Alături de micii artiști a evoluat la pian și o doamnă originară din județul Ialomița, care urmează același curs, din pasiune și chemare către cultură. Pentru prestația lor, toți cursanții au primit daruri simbolice din partea doamnei profesoare și diplome de merit de la Centrul Cultural Pitești.

■ Primăria Municipiului Pitești a organizat festivitatea de premiere a elevilor care au obținut rezultate remarcabile la olimpiadele naționale și internaționale școlare, precum și a îndrumătorilor acestora. Premiile au constat în diplome, daruri simbolice și sume de bani de la bugetul local al municipiului Pitești și au fost înmânate de primarul municipiului Pitești, Tudor Pendiuc. Festivitatea, desfășurată la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” a cuprins și un recital de colinde, susținut de cantautorul Tiberiu Hărăguș și câțiva membri ai Grupului Folk „P620” din cadrul Centrului Cultural Pitești.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat prezentarea cărții de poezie și fotografie cu titlul „Hesychia”, avându-i autori pe poetul Alexandru Mărchidan și fotoreporterul Sorin Dănuț Radu. Manifestarea, desfășurată în cadrul proiectului cultural-educativ, sub genericul „Recenzii” a fost susținută de poeta Denisa Popescu și de cei doi coautori. Denisa Popescu a vorbit despre noua apariție editorială, pe care o consideră o lucrare unicat pe piața cărții argeșene, ce conține poezii de o factură specială, semnate de Alexandru Mărchidan și ilustrate cu fotografii alb-negru, realizate artistic de Sorin Dănuț Radu. Evenimentul s-a bucurat de un public receptiv, format din elevi, cadre didactice de la Liceul Tehnologic ASTRA și alți iubitori ai cărții.

■ Centrul Cultural Pitești, prin Clubul de Istorie „Armand Călinescu” a organizat în Sala Ars Nova, lansarea noului număr al Revistei-document „Restituiri”, publicație trimestrială a instituției. La evenimentul editorial au participat istorici, pasionați de istorie, elevi și cadre didactice de la Colegiul Economic Maria Teiuleanu. Redactorul-șef Marius Chiva, judecătorul Marius Andreescu de la Curtea de Apel Pitești și scriitorul Nicolae Cosmescu au vorbit despre importanța revistei „Restituiri” pentru comunitatea locală, dar și despre articolele pe care le semnează în noul număr al publicației. Medicul-poet Adrian Mitroi, prezent la manifestare a exprimat opinii despre conținutul revistei, despre care spune că merită să aibă apariție lunară.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova un spectacol muzical-instrumental, sub coordonarea profesoarei de flaut Cristina Dumitrescu. Membră a Grupului Folk „P620” încă de la înființare, Cristina Dumitrescu și-a construit o carieră muzicală prin ani de repetiții, spectacole, absolvirea unei facultăți de profil. În prezent, tânăra predă muzică la Liceul de Arte „Dinu Lipatti” din Pitești, este instrumentist în cadrul Filarmonicii piteștene și promovează la rândul ei, copii care au chemarea muzicii culte. În cadrul manifestării de la Centrul Cultural Pitești, Cristina Dumitrescu i-a adus pe scenă spre a susține recitaluri la flaut pe elevii săi de la Liceul de Arte „Dinu Lipatti”: Andreea Gherghe, Mais Martinaș, Andreea Mitran, Andra Cârstea, Diana Nedelcu, Teodor Mondiru, Andreea Pârțu, Nicoleta Rușenescu. Publicul format din elevi și cadre didactice de la Colegiul Economic Maria Teiuleanu s-a delectat preț de un ceas, cu superbe arii interpretate la flaut de elevii de la Lipatti, acompaniați la pian de profesorii Iuliana Anghel și Titi Radu, de la aceeași instituție de învățământ.

■ Centrul Cultural Pitești a primit colindători. Micuți de la Ansamblul Folcloric de Copii „Zavaidoc”, din cadrul instituției au fost invitați în Sala Ars Nova, unde au susținut un superb recital de colinde, sub îndrumarea profesoarelor Corina Barbu și Carmen Ionescu. Pentru

Angi Cristea: Curbele expresive ale sentimentelor

→ prestația lor, talentații copii au fost recompensați cu daruri specifice de către primarul municipiului Pitești, Tudor Pendiu. Edilul-șef le-a mulțumit artiștilor, părinților și bunicilor care i-au însoțit, pentru participarea la viața culturală a comunității și le-a urat sărbători fericite și un an mai bun.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova, festivitatea de acordare a Premiilor revistei „Cafeaneaua literară” pentru anul 2014. Cu acest prilej, poetul Virgil Diaconu, directorul revistei „Cafeaneaua literară”, publicație lunară a Centrului Cultural Pitești, i-a anunțat pe câștigători, în urma jurizării tuturor propunerilor. Criticul literar Marian Barbu a completat prezentările privind activitatea și creația literară a fiecărui premiant. Astfel, poetul Marius Dumitrescu din Pitești a primit Premiul pentru Poezie. Valeria Manta Tăicuțu, poetă, prozatoare, critic literar, publicist și directorul revistei „Spații culturale” din Râmnicu Sărat a obținut tot Premiul pentru Poezie. Ioan Moldovan, poet, critic literar, publicist și directorul revistei „Familia” din Oradea a câștigat Premiul pentru Poezie. Premiul OPERA OMNIA pentru întreaga activitate literară i-a fost decernat lui Corneliu Antoniu, poet, publicist, directorul revistelor „Antares” și „Axis Libris” din Galați.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova, tradiționala manifestare, sub genericul „Crăciunul Artelor”. Evenimentul a fost susținut de colaboratori de la publicațiile pe care le editează instituția: revista „Argeș”, revista „Cafeaneaua literară”, revista-document „Restituiri” și revista „Carpatia”. Atmosfera a fost animată de elevul Teodor Mondiru, de la Liceul de Arte „Dinu Lipatti” din Pitești, care a susținut un recital la flaut și de Grupul Vocal „Armonia”, din cadrul Centrului Cultural Pitești, care a oferit un recital de colinde.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova un spectacol de colinde și muzică folk, dedicat sărbătorilor de iarnă. Manifestarea, coordonată de cantautorul Tiberiu Hărăguș a fost susținută de copii și tineri, care fac parte din Grupul Folk „P620”, din cadrul instituției. Preț de două ceasuri, artiștii au oferit numerosului public format din părinți, bunici, prieteni și admiratori, o suită de melodii de suflet, interpretate cu dăruire, așa cum au învățat la cursul de chitară, desfășurat la Centrul Cultural Pitești, de inimosul Tiberiu Hărăguș. Toți artiștii au primit diplome de merit din partea Centrului Cultural Pitești și s-au bucurat de o surpriză dulce, pusă la cale la profesorul lor.

CARMEN ELENA
SALUB

Al doilea volum de poezie al profesoarei de limba și literatura română (la Liceul de Arte „Marin Sorescu”), Angi Cristea, „Plus/minus sentimente” (București: Editura Macedoneanul, 2015) este editat de Asociația Macedonenilor din România. El este publicat în urma câștigării premiului întâi la concursul literar „Alexandru Macedonski” (organizat de asociația menționată) și are o prefață relevantă și utilă semnată de distinsul critic literar Sofia Sincă.

În raport cu volumul de debut [„(Diz)armonii”], cel de față reprezintă o evoluție semnificativă, atât în planul limbajului liric cât și în acela al ideaticii poetice. Ca armătură internă, poemele sunt fie descriptive, fie elegiace, fie sentimentale pur și simplu. Nota de bază o reprezintă infuzia de sentimente. Avem plus sentimente în poemele de dragoste și minus sentimente în poemele descriptive.

Angi Cristea pendulează între poetica implicită a ornamentului și poetica implicită a poeziei de limbaj. În baza poeticii ornamentului sunt scrise poemele în care versificația și ritmul dau cadrul general al poemului și în care efectul poetic se bazează în principal pe asonanțe și rime. Aici versificația este corectă, armonioasă și cantabilă; am zice că ar fi o versificație clasică și cuminte, dacă n-am detecta năzuința de încadrare pe căile deschise de Nichita Stănescu și postmodernismul ultimilor 20 de ani. Arta poetică a acestei categorii de poeme o reprezintă „În dulcele stil postmodernist”, aluzie transparentă și neobliterată la „În dulcele stil clasic” de Nichita Stănescu. Principala curbă emoțională a poemelor de ornament o constituie seninătatea, acceptarea momentului și a condiției de a fi om: „mă umilesc în praf rupestru/ simt c-am orbit și sunt desculț/ un orizont de ani ecvestru/ trădează timpul, îl denunță/ (...)/ cuvinte nude mă inundă/ reflux fosforescent himeric/ să plec din lumea cea imundă/de iriși goi ce văd homeric” („Penitență”). În această categorie de poeme intră și „Suflet hașurat”, „Duminicile toamna”, „Perna cu busuioac”, „Timp umil”.

De un mai ridicat nivel valoric sunt poemele animate de poetica orientată spre limbaj. În acestea, versificația liberă permite o mai rafinată, exactă și expresivă punere în limbaj a sentimentelor, emoțiilor și

gândurilor. Eliberat de canoanele formale ale poeticii de ornament, spiritul poetic capătă dezinvoltură și altitudine. Multe dintre poeme se înscriu în registru erotic sau prezintă inflexiuni erotice. Avem de a face cu o poezie impregnată de erotism, o poezie a sentimentelor etern-umane frazate cursiv. Pe acest palier sunt de constatat, mai întâi, siguranța dicțiunii, ceea ce nu este de mirare în condițiile în care autoarea are și pregătire literară, și o solidă cultură poetică. Siguranța dicțiunii este dublată de o evidentă predispoziție meditativă ce poartă aceeași amprentă a izului livresc. Marele efort detectabil al spiritului liric este ca disponibilitatea spre reflexivitate să fie infuzată în materia poetică și să genereze un surplus de gravitate a tonului liric. Poeziile antologice ale volumului sunt totodată și poezii cu alură reflexivă: „Tango mut”, „Cafeaua dimineților”, „Artă fractală”, „Selfie”, „Limba Română, ultima mănăstire”. Meditația se orientează spre inexorabila trecere a timpului și a vieții, spre perisabilitatea și fragilitatea ființei umane, spre epuizarea resurselor iubirii: „sunt o mie de ani între noi/ piramide de timp și de ploii” („Tango mut”), „număr și număr stațiile, viața, iubirile/ plus/minus sentimente/poate pe stânga, poate pe dreapta/ oriunde spre niciunde!” („Cafeaua dimineților”), „viața are un cifru roman (in)descifrabil” („Artă fractală”), „am scos din sertarul cu ornamente șubrede/ultima mască, cea mai frumoasă” („Selfie”).

Discursul liric se află în majoritatea timpului sub presiunea exprimării unor emoții și gânduri cu conținut tensionat, contorsionat și complex. Pentru acestea se caută soluții de expresivitate poetică. Cel mai des utilizat mijloc de generare de semnificații adaptate și de rafinament este propunerea mai multor piste de lectură prin adăugarea unor prefixe de efect semantic: „pe câmpii (ne)sfârșite/ (i)rup ego-uri (extra)terestre penibil/ în piețe cu (re)nume zeificate” („Aureola timpului”) sau „cristalele (in)colore ale unui suflet/ sedus de fobii retorice/se expune dezola(n)t/ mirobolant/ (par)fumul adrenalinei (sin)ucide/ dragostea” („Mecanism bizar”).

Per ansamblu, volumul este de o valoare onorabilă și se citește cu plăcere estetică și intelectuală.

Angi Cristea pendulează între poetica implicită a ornamentului și poetica implicită a poeziei de limbaj. În baza poeticii ornamentului sunt scrise poemele în care versificația și ritmul dau cadrul general al poemului și în care efectul poetic se bazează în principal pe asonanțe și rime.

Nota redacției: O revistă are, în mod logic, un program estetic propriu. În schimb tendința scriitorilor actuali – incitați de tehnica ultramodernă – este să trimită același text la cât mai multe publicații. Ceea ce nivelează peisajul revuistic până la omogenizarea totală. De aceea, îi anunțăm pe colaboratorii noștri că **Argeș** nu publică decât texte originale, care nu au apărut inițial în volume, reviste etc., iar textele nu le primește decât în format electronic, cu diacritice.

Călătoria prin viață...

(urmăre din p. 32)

și a mai comandat, până să ajungem la colivă, încă vreo câteva. („E voie, nu?”) Alături de el stătea Bălbă care era mult mai reținut pentru că a venit la pomană cu nevasta. Până ce d. Păcală a mai tras vreo câteva pahare în amintirea Împăratului, celălalt abia a reușit să zică „Dum-dum-dum-Dumnezeu să-să-să-l ier-ier-ier-te!” Groparii l-au iertat și ei pe Împărat. L-au cărat pe brațe de pe aleea unde a fost dus cu căruciorul până la groapă. Coșciugul avea peste 150 de kg și doi dintre ei

îl duceau drepti și solemni de parcă erau la paradă. E drept că și cumnatul lui, (cel care, la priveghi, și-a servit din belșug neamurile cu pizza și aripioare de la KFC), n-a negociat prea tare cu ei. Au bătut palma pe 5 milioane - groapa dar când au ajuns la fundul ei prețul a fost triplu. A rămas așa. Bunul său cumnat a plâns, la groapă, ca un copil. Deși n-a făcut parte din Banda celor patru din Fundeni, cumnatul Alexandru l-a considerat pe Împărat ca pe fratele lui. Am observat că în cimitirul Fundeni aproape toată lumea pleacă Dincolo

avea cruci de marmură. Lângă cimitir era plasat, strategic, un atelier care le confecționa în regim de urgență. Oferta de Anul nou avea, la vedere, un bust - model al unui răposat chel și două plăci de de marmură. Una era cu o cruce plus un înger așezat în genunchi iar alta era tot cu o cruce ce avea alături un înger aflat în zbor. Fiind închis până după Bobotează, prețurile nu erau afișate la vedere. Dar indiferent care ar fi fost ele, mai mari sau mai mici, pe moment d. Păcală nu era deloc hotărât la care din ele să contribuie...

Revista **ARGES** poate fi procurată și prin comandă directă la sediu, cu plata ramburs, cheltuielile de expediție fiind suportate de către expeditor.
IMPORTANT! Vă puteți abona pentru anul 2016, costul abonamentului fiind de 22 lei/an. Plata se face prin mandat poștal pe numele CRISTINA LINTESCU, Centrul Cultural Pitești, Casa Cărții, Pitești, O.P. 1, cod 110013. Tel.: 0248/219976, 216348, fax: 210068.
e-mail: revista_arges@yahoo.com.
Revista de cultură **Argeș** poate fi procurată în București de la librăria Muzeului Literaturii Române.

ARGES

- Revistă lunară de cultură
- Apare sub egida Consiliului Local, a Primăriei Pitești și a Uniunii Scriitorilor din România
- Editată de Centrul Cultural Pitești
- Membră ARIEL

Senior editor:
CALINIC,
Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului
Redactor-șef: **DUMITRU AUGUSTIN DOMAN**
(augustindoman@yahoo.com,
http://www.blogdoman.blogspot.com)
Consilieri editoriali:
NICOLAE OPREA, MARIN IONIȚĂ
Secretar de redacție: **SIMONA FUSARU**
(s_fusaru@yahoo.com,
http://www.fusaru.blogspot.com).
Redactori: **MARIANA ȘENILĂ-VASILIU,**
MIRCEA BÂRSILĂ, AUREL SIBICEANU

Redacția: Pitești,
Casa Cărții,
Centrul Cultural Pitești;
http:
www.centrul-cultural-pitești.ro; **e-mail:**
revista_arges@yahoo.com
tel.: 0248/216348, 219976
fax: 210068
ISSN: 1221-2350
Tiparul executat la
SC Argeșul liber SA
ARG PRESS

Fiecare autor care semnează în revista **ARGES** răspunde moral și juridic de conținutul afirmațiilor sale. Textele și fotografiile aduse în redacție nu se înapoiază.

litere